

Dve hlavné kategórie Božieho zjavenia sú *všeobecné zjavenie* a *zvláštne zjavenie*. Vo všeobecnom zjavení Boh odhaľuje seba samého nejakým nepriamym, prirodzeným prostriedkom. Zvláštne zjavenie je Božie odhaľovanie seba samého prostriedkom priamym, nadprirodzeným.

Ľudské dejiny

Boh sa zjavuje prostredníctvom prozreteľného usporiadania ľudských dejín. Ako vládca svojho vesmíru pôsobí tak, že dohliada na svoje stvorenie a usmerňuje ho. Smeruje k naplneniu svojich zámerov a rovnako vedie aj ľudské záležitosti. V záujme svojho ľudu jedná mocne a rozhodne.

Izrael si v priebehu svojich dejín s potešením pripomínal mocné "skutky Božie" (Žalm 136). Kráľov ustanovuje a zosadzuje Boh (Daniel 2:21). Štúdiom histórie môžeme vidieť Božiu ruku v tom, čo sa deje medzi národmi. Pretože Boh je spravodlivý a mocný, to, ako jedná s ľudstvom navzájom súvisí. Celá história nesie známku Božieho pôsobenia. Boh riadi a vedie dejiny a celá história sa rozvíja podľa zámerov Božej vlády.

Príroda

Boh sa tiež zjavuje prostredníctvom prírody a vesmíru. Stvorenie celou svojou nekonečnou rozmanitosťou, krásou a poriadkom odráža nekonečne múdreho a mocného Boha. Mesiac a nespočetné hviezdy na nebesiach sú dielom prstov Hospodinových; jeho meno je vznešené po celej zemi, ktorú stvoril (Žalm 8).

Dôležité informácie o všeobecnom zjavení v prírode poskytuje Žalm 19. "Bez slov sa Božia sláva vypráva po celej zemi. Boží odraz v nesmiernych plejádach pozorujú ľudia na celom svete". Božiu velebnosť, ako ju zjavuje ríša prírody, oslavujú ešte ďalšie žalmy, napr. Žalm 29, 33, 93, 104.

Pavol káže obyvateľom Lystry o tom, že Boh Stvoriteľ neustále ponecháva svedectvo o svojom vzťahu ku svetu: "Zvestujeme vám, aby ste sa ...obrátili k živému Bohu, ktorý učinil nebo, zem, more a všetko, čo je v nich... neprestal dosvedčovať sám seba tým, že im preukazoval dobro: dával vám z neba dážď aj úrodu v pravý čas, sýtil vás pokrmom a naplňoval radosťou" (Skutky 14:15-17).

V prejave k Aténčanom na Aeropágu (Skutky 17) sa Pavol odvoláva na to, čo im bolo zjavené všeobecným zjavením: že Boh je Stvoriteľ a zvrchovane vládne svojmu stvoreniu. Je svojbytný, je zdrojom života a všetkého čo ľudstvo potrebuje, a je nablízku a činný v ľudských záležitostiach. Významné je, že Pavol pre toto Božie odhaľovanie seba samého skrze prírodu udáva dôvod: "Boh to učinil preto, aby ho ľudia hľadali, či by sa ho snád' nejakým spôsobom mohli dopátrať a tak ho nájsť" (Skutky 17:27). To predstavuje onen pozitívny cieľ všeobecného zjavenia.

Pasáž listu Rímskym 1:18-21 je klasické miesto o Božom odhaľovaní seba samého v prírode. Všeobecné zjavenie prostredníctvom prírody je dané univerzálne a univerzálne sa aj prijíma. Prináša pravdu o Bohu všetkým ľudským bytostiam včetně hriešnikov. Prostredníctvom prírody sa zviditeľňujú neviditeľné Božie vlastnosti - "jeho večná moc a božstvo". Túto pravdu o Bohu, ktorá je sprostredkovaná skrze prírodu, je možné "od stvorenia sveta vidieť, keď ľudia premýšľajú o jeho diele" (Rímskym 1:20). Ako zmyslové vnemy, tak aj rozumové reflexie sa musia vysporiadať s prírodnými javmi.

Zjavenie skrze prírodu je zjavenie od Boha o Bohu. Božia reč v prírode sa nesmie zamieňať s poňatím hovoriaceho vesmíru, ako je to u tých, ktorí tvrdia, že príroda hovorí, a že preto musíme počúvať, čo príroda hovorí, ako by príroda bola hlasom Božím. Posolstvo Biblie ale znie: "Počúvajte Boha!" nie "Počúvajte čo hovorí príroda".

Boh sa zjavuje v stvorenom poriadku prírody, napriek tomu ho však nie je možné stotožňovať so stvoreným vesmírom, ako tvrdí panteizmus. Zem ani stvorený vesmír nie je Boh ani bohovia. Keby tomu tak bolo, ich skaza by bola skazou Boha. Na druhej strane: Boh sa angažuje v prebiehajúcich procesoch vesmíru, ktorý stvoril, a zjavuje sa mnohými spôsobmi. (Pozri článok Edgar H. Andrews: *Stvorenie a veda - syntéza*).

Spurný hriešnik, žiaľ, potlačuje pravdu o Bohu, ktorú zjavuje príroda, privoláva si Boží hnev (Rímskym 1:18) a podlieha ďalším bezbožnostiam (Rímskym 1:21-32).

Ľudská prirodzenosť

Do všeobecného zjavenia spadá tiež Božie odhaľovanie seba samého v ľudskej prirodzenosti. Ľudstvo bolo stvorené podľa Božieho obrazu (Genesis 1:26-27). Po páde bol tento obraz zatemnený a zdeformovaný, ale nie celkom zničený (Genesis 9:6). Potrebuje obnovenie.

Mravná a duchovná prirodzenosť ľudstva odráža mravný charakter svätého a dokonalého Stvoriteľa, ale nedostatočne. Písmo opakovane dosvedčuje isté univerzálne, aj keď prekrútené vedomie súvislostí medzi ľudstvom a Bohom. Druhá kapitola listu Rímskym potvrdzuje platnosť Božieho zjavenia skrze ľudskú prirodzenosť aj mimo všetko zvláštne zjavenie od Boha (Rímskym 2:11-15). Tí, ktorí nemajú zákon mojžišovského typu, sami "od prírody robia to, čo zákon požaduje", pretože "čo zákon požaduje, majú napísané vo svojom srdci" (Rímskym 2:14-15). Dokonca aj tí, ktorí sú kvôli hriechu vzdialení od Boha, nie sú pripravení o mravné svedomie a mravné podnety, ktoré odrážajú normy chovania. Milostivé Božie mravné zjavenie ľudskému srdcu ochraňuje hriešne ľudstvo od nekontrolovateľnej záhuby seba samého.

Židia majú písomný mravný kódex v zákone. Pohanovia naproti tomu majú základné mravné pojmy, ktoré boli základom zákona, zapísané do srdca. Pavol výrazom "čo zákon žiada" zdôrazňuje skutočnosť, že pohanovia nemajú nijaký iný zákon, ale v podstate ten istý zákon, pred ktorým stoja Židia. Tento zákon srdca je len menej podrobný a jasný. Jednotiacim princípom

medzi zákonom písomným a zákonom srdca je ich spoločný zdroj: Boh!

Mnohí tento spôsob všeobecného zjavovania obmedzujú na svedomie človeka. Ako vhodnejšie sa však javí zahrňovať celú mravnú prirodzenosť človeka, do ktorej patrí aj svedomie. Svedomie svedčí o Božom "zjavení srdca" ako o "druhom poznaní" súbežnom s tým, čo už bolo zjavené. Toto "pridružené svedectvo" svedomie posudzuje, či človek žije v poslušnosti veciam zákona zapísaného do srdca. Okrem toho človeka alebo obviňuje alebo ospravedlňuje aj jeho myslenie na základe poslušnosti či neposlušnosti zákonu srdca (Rímskym 2:15). Následkom toho neznovuzrodení ľudia zakúšajú aj bez konfrontácie s nejakým písomným Božím zákonom dennodenne bezpočetné duševné konflikty, keď čelia Božiemu zákonu vo svojom vnútri.

Všeobecné zjavenie prináša príbuzné poznanie Boha všetkému ľudstvu. Toto poznanie je pravé, jasné a neoblomné. Svedectvo Boha Stvoriteľa o sebe... pokračuje deň čo deň, hodinu čo hodinu, každú chvíľu. Padlý človek nie je nikdy úplne odtrhnutý ani izolovaný od Božieho zjavenia. Človek, ktorý prehlasuje, že Boh nie je, je veľmi nerozumný, pretože takéto prehlásenie popiera to, čo je známe v hĺbke ľudskej bytosti, a čo sa prejavuje vo všetkom, čo život prináša.

Zastávať platnosť všeobecného zjavenia neznamená popierať následky pádu pre toto zjavenie. Biblia jasne konštatuje, že hriech nepriaznivo ovplyvnil znalosť ľudstva o Bohu (Skutky 17:23; Rímskym 1:18-21, 2. Korinským 4:4). Hriech zatemňuje poznanie Boha, ktoré pochádza zo všeobecného zjavenia, a to až do tej miery, že obmedzuje toto poznanie na chápanie, že Boh existuje vo velebnosti a v moci a koná mravný súd. Účinok hriechu na intelekt človeka ovplyvnil filozofické predpoklady a závery a narušil jeho vôľu. Neveriaci nie sú Božími deťmi nie preto, že by ho vôbec nepoznali, ale preto, že im chýba duchovná oddanosť a poslušnosť.

Hriešne ľudstvo zámerne potlačuje a zavrhuje poznanie Boha. Vyrába si náhrady pravdy, prekračuje Boží zákon zapísaný vo svojom srdci a vynachádza si nových bohov. Poznanie pravého Boha prostredníctvom všeobecného zjavenia je prevrátené do tej miery, že sa stáva prameňom bohov mnohých svetových náboženstiev. Boh je vytváraný k obrazu ľudských bytostí namiesto toho, aby ľudské bytosti uznávali, že boli stvorené k obrazu Božiemu.

Všeobecné zjavenie prináša poznanie Boha všetkým ľuďom, a "hoci je potlačované, nie je zlikvidované". Pretože toto poznanie Boha prichádza ku všetkým, všetci zostávajú pred ním "bez výhovorky" (Rímskym 1:20). Na základe poznania pravdy, ktorú prináša všeobecné zjavenie, nie je však možné dospieť k spásnemu poznaniu Boha. Pravda všeobecného zjavenia "slúži podobne ako (biblický) zákon len k obvineniu, ale nie k ospravedlneniu". Duch si tejto skutočnosti však môže použiť, aby primäl človeka hľadať pravdu (Skutky 17:27).

Rovnako ako písomný zákon aj všeobecné zjavenie odsudzuje hriešnikov, aby ich nasmerovalo k Vykupiteľovi, ktorý sa nachádza mimo nich samých. Zámerom všeobecného zjavenia je viesť hriešnikov ku zvláštnemu zjaveniu, t.j. k zjaveniu Ježiša Krista ako Pravdy, ktorá oslobodzuje ľudí z pod vlády hriechu.

(Výňatky z knihy Stanley M.Horton: Systematická teológia, str.77-83, Kresťanský život Albrechtice, 2001)

Späť [na začiatok článku](#) .

Späť [na zoznam článkov](#) .

Vytvorené: 24. septembra 2010.

Upravené: 15. marca 2013.